עין משפט נר מצוה

צ א מיי' פ"י מהל' ק"פ הלכה א:
צא ב מיי' שם הל' ו:
צב ג מיי' שם הל' י:
צג ד מיי' שם הל' ה:
צד ה מיי' שם הל' א:
צה ו ז מיי' שם הל' ו:
צו ח מיי' שם הל' ז:
צז ט י כ מיי' שם הל' ג:

האי [א]פסול למ"ד ראוי לאכילה האי נמי ראוי לאכילה הוא רב יוסף אמר [א]כי האי גוונא דכולי עלמא אין בו משום שבירת העצם (א) דר' לאקולי קא אתי והאי הא פסול הוא אלא היתה לו שעת הכושר ונפסל איכא בינייהו למ"ד כשר [ב]הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה הא השתא לאו ראוי לאכילה הוא אביי אמר (ב) כ"ע כל כי האי גוונא אין בו משום שבירת העצם מאי טעמא השתא מיהת הא פסול הוא אלא שבירת העצם מבעוד יום איכא בינייהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה השתא לאו בר אכילה הוא מיתיבי רבי אומר [ג]נמנין על מוח שבראש ואין נמנין על מוח שבקולית על מוח שבראש מ"ט הואיל ויכול לגוררו ולהוציאו ואי ס"ד שבירת העצם מבעוד יום שפיר דמי קולית נמי נתבריה מבעוד יום ונפקוה למוח דידיה ונמנו עליה אמר לך אביי ולטעמיך משחשיכה נמי נייתי גומרתא וניחות עליה ונקלה ונפקה למוח דידיה ונימני עליה דהא [ד]תניא אבל (ג) [ה]השורף בעצמות והמחתך בגידין אין בו משום שבירת העצם אלא מאי אית לך למימר אביי אמר משום פקע רבא אמר משום הפסד קדשים דקא מפסיד ליה בידים דילמא אכיל נורא ממוח דידיה מבעוד יום נמי גזירה מבעוד יום אטו משחשיכה רב פפא אמר [ו]כל כי האי גונא כ"ע יש בו משום שבירת העצם מאי טעמא לאורתא מיחזי לאכילה אלא באבר שיצא מקצתו קמיפלגי מ"ד כשר (ד) [ז]הא כשר הוא ומ"ד ראוי לאכילה האי לאו בר אכילה הוא כדתניא[ח] ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אבר שיצא מקצתו ושברו אין בו משום שבירת העצם רב ששת בריה דרב אידי אמר כל כה"ג דכולי עלמא אין בו משום שבירת העצם דהאי אבר הא פסול הוא אלא שבירת העצם בנא איכא בינייהו מ"ד כשר הא כשר הוא ומ"ד ראוי לאכילה השתא אינו ראוי לאכילה רב נחמן בר יצחק אמר [ט]כל כי האי גוונא יש בו משום שבירת העצם מאי טעמא דהא חזי לאכילה דמטוי ליה ואכיל ליה אלא שבירת האליה איכא בינייהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה האי אינו ראוי לאכילה [י]דאליה לגבוה סלקא רב אשי אמר [כ]כל כי האי גוונא ודאי אין בו משום שבירת העצם דהא ודאי אינו ראוי לאכילה כלל אלא אבר שאין עליו כזית בשר איכא בינייהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה בעינן שיעור אכילה וליכא רבינא אמר [ל]כל כי האי גוונא לית ביה משום שבירת העצם דבעינן שיעור אכילה אלא אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר איכא בינייהו למ"ד כשר הא כשר הוא למ"ד ראוי לאכילה בעינן שיעור אכילה במקום שבירה והא ליכא תניא כארבעה מינייהו דתניא ר' אומר [י]בבית אחד יאכל [ו]ועצם לא תשברו בו על הכשר הוא חייב ואינו חייב על הפסול היתה לו שעת הכושר ונפסל בשעת אכילה אין בו משום שבירת עצם יש בו שיעור אכילה יש בו משום שבירת עצם אין בו שיעור אכילה אין בו משום שבירת עצם הראוי למזבח אין בו משום שבירת העצם בשעת אכילה יש בו משום שבירת עצם שלא בשעת אכילה אין בו משום שבירת עצם איתמר אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר רבי יוחנן אמר [מ]יש בו משום שבירת העצם רבי שמעון בן לקיש אמר אין בו משום שבירת עצם איתיביה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש ועצם לא תשברו בו אחד עצם שיש עליו כזית בשר ואחד עצם שאין עליו כזית בשר מאי אין עליו כזית בשר אילימא דאין עליו כזית בשר כלל [נ]אמאי יש בו משום שבירת העצם אלא לאו הכי קאמר אחד עצם שיש עליו כזית בשר במקום זה ואחד שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר [ה](קשיא לרבי שמעון בן לקיש) א"ל
לא

האי פסול הוא. שנעשה בפסול דטומאה דחויה היא בציבור אלא שכאן גזירת הכתוב לפוטרן בו: **האי בר אכילה הוא.** כדתנן (לעיל דף עו:) הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה: **הא כשר.** שנעשו עבודותיו בהכשר: **מבעוד יום.** שאינו שעת אכילה: **נמנין על מוח שבראש.** אפילו לא נמנה אלא על המוח יצא: **ואין נמנין על מוח הקולית.** מפני שאסור לשוברה ולהוציאו אבל מוח הראש יכול להוציא ולגוררו בקיסם דרך האף: **ניתי גומרתא.** גחלת ונגחי עליה עד שינקב ויוציא מוחו: **אלא מאי אית לך למימר.** אמאי אין נמנין ויוציאו בגחלת: **אביי אמר משום פקע.** שמא מחמת הגחלת יפקע במקום אחר ואין זו שריפה אלא שבירה: **ורבא אמר משום הפסד קדשים.** שמפסיד המוח ושורפו בידים ומוטב שיפסל מאליו. הכא נמי לענין שבירה מבעוד יום אע"ג דמדאורייתא שרי רבנן גזור אטו משחשיכה: **אבר שיצא מקצתו.** חוץ לחומת ירושלים וצריך לחתוך את היוצא איכא בינייהו: **האי נמי כשר.** שהרי הפנימי כשר והרי הוא שוברו ועובר משום לא תשברו בו אלא חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך כדתנן במתניתין (לקמן דף פה:): **האי לאו בר אכילה הוא.** במקום שבירה אינו ראוי לאכילה אבל אבר שיצא כולו דהיינו היתה לו שעת הכושר ונפסל דכ"ע אין בו משום שבירה דהשתא מיהא פסול הוא: אליית השה קריבה עם האימורין מה שאין כן בשור ועז כדכתיב (ויקרא ג) חלבו האליה תמימה: **רבינא אמר.** אי ליכא כזית בשר דכולי עלמא אין בו משום שבירה אלא באין בו כזית במקום שבירה ויש בו כזית במקום אחר איכא בינייהו: **ואינו חייב על הפסול.** והשתא מפרש ואזיל הי פסול קא ממעט: **היתה לו שעת הכושר ונפסל אין בו משום שבירת העצם** גרסינן **ורבי אומר** גרסינן ברישא. והיינו כרב יוסף. למזבח למעוטי אליה כדרב נחמן בר יצחק. שלא בשעת אכילה מבעוד יום כדאביי דאמר מבעוד יום. אתא רבי למעוטי שיעור אכילה במקום שבירה כרבינא אי נמי למעוטי אין עליה כזית כרב אשי: **אין בו משום שבירת העצם.** דבעינן שיעור אכילה במקום שבירה: **אמאי יש בו משום שבירת עצם.** בין לר' יוחנן בין לר"ש לקיש כזית בעינן: **במקום זה.** במקום שבירה:
לא

היתה לו שעת הכושר ונפסל איכא בינייהו מאן דאמר כשר הא כשר הוא. לא משום דדריש בו בכשר ולא בפסול משמע ליה הכי דהא ר' שמעון מפרש (לעיל) מילתיה דת"ק דקתני נמי בו בכשר ולא בפסול וקאמר אחד זה ואחד זה אין בו משום שבירת עצם אלא דרב יוסף לא מצי למישכח מידי דאיכא בינייהו אלא היתה לו שעת הכושר ונפסל: **אבר** שיצא מקצתו איכא בינייהו מאן דאמר כשר כשר. תימה אמאי חשיב ליה כשר טפי מבר אכילה הא מה שאינו ראוי לאכילה לאו כשר הוא:

ה"ג היתה לו שעת הכושר ונפסל אין בו משום שבירת העצם. ול"ג יש בו דאי גר' תיקשי לרב יוסף ולא משכחינן כארבעה מינייהו ולית דגרס לעיל במילתיה דרב יוסף למ"ד כשר לאו כשר הוא למ"ד יאכל בר אכילה הוא ולפי זה מיתוקמא גירסת הספרים דגר' יש בו ואין נראה דבכולה שמעתין טפי נפיק (ה) מאכילה מדנפיק מתורת כשרות כי ההיא דאבר שיצא מקצתו דכשר קרי ליה ולא בר אכילה הוא:

איתמר אבר שאין עליו כזית בשר במקום זה כו'. נראה לר"י ולריב"א דאליבא דרבי קמיפלגי דקתני בברייתא סתמא יש בו שיעור אכילה יש בו משום שבירת העצם ובפלוגתא דרבינא ורב אשי קמיפלגי אבל לרבנן לכ"ע יש בו משום שבירת עצם והא דמסיק אילימא דאין עליו כזית בשר כלל אמאי יש בו משום שבירת עצם אע"ג דמצי לאוקומ' כרבנן הואיל ואליבא דרבי קמיפלגי וסבירא להו כרבי מוקמי למתני' כוותיה:
אחד

◆

רבינו חננאל

הבא בטומאה איכא בינייהו. ורב יוסף אמר היתה לו שעת הכושר ונפסל איכא בינייהו. ודברי כולן פשוטין הן. ואסיקנא תניא כי ארבעה מינייהו ר' אומר בבית אחד יאכל ועצם לא תשברו בו על הכשר חייב ולא על הפסול. היתה לו שעת הכושר ונפסלה יש בו משום שבירת העצם בשעת אכילה יש בו משום [שבירת עצם], אין בו בעצם בשר שיעור כזית אין בו משום שבירת עצם. תניא השורף בעצמות והמחתך בגידים אין בו משום שבירת העצם. איתמר עצם שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר, ר' יוחנן אמר יש בו משום שבירת העצם וריש לקיש אמר אין בו משום שבירת העצם. איתיביה ר' יוחנן לר' שמעון בן לקיש ועצם לא תשברו בו כול'. ותריצנא הכי ועצם לא תשברו בו אחד עצם שיש עליו כזית בשר במקום זה ואחד עצם שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו כזית בשר במקום אחר חייב.

מסורת הש"ס

א) [פסול הוא כצ"ל], ב) חולין דף יא. [תוספתא פ"ו ה"ו], ג) [תוספתא פ"ו ה"ו], ד) [לעיל נג:], ה) [חמש תיבות הללו נראין מיותרן], ו) [דף פג.],

◆

תורה אור השלם

ו. בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת מִן הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ: שמות יב מו

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' שבירת העצם (דר' לאקולי קא אתי) תא"מ ונ"ב ס"א ל"ג ליה: (ב) שם אביי אמר כל כי האי גוונא כ"ע אין בו כצ"ל: (ג) שם אבל השורף בעצמות. נ"ב עיין בחולין דף יא המחתך בגידין והשורף בעצמות עכ"ל: (ד) שם מ"ד כשר האי נמי כשר הוא: (ה) תוס' ד"ה ה"ג וכו' טפי נפיק מתורת אכילה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones